

Blomstrende levegg

En åpen terrasse er deilig når det er varmt, og du gjerne vil nyte sola. Men hvis det blåser, er det fint med le. Men en levegg vil bare beskytte en del av tiden fordi vindretningen skifter. Derfor er et fleksibelt alternativ praktisk. Her kan du se hvordan du lager plantekasser på hjul som er enkle å flytte.

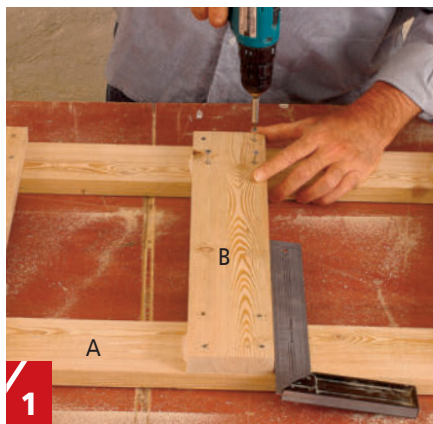
Med hjul under plantekassene kan du lett flytte rundt på dem alt etter fra hvilken retning vinden blåser. Eller du kan velge å spre dem som her og bare bruke plantekassene som dekorasjon. Disse kassene er henholdsvis 165 og 145 cm høye.

Slik lager du plantekassa

Plantekassa skal du lage ut fra den plast-balja du skal ha inne i kassa. Det er nemlig viktig at du har en skikkelig beholder å plante i.

Her bruker vi ei 90 liters murerbalje med målene 27,5 x 42 x 72 cm. Du kan selvsagt også bruke mindre baljer på for eksempel 65 liter, men det er viktig at kassene har litt tyngde dersom det kommer et kraftig vindkast.

Når du måler balja, skal du gjøre det rett under og innenfor den øverste kanten. Da vil balja sitte godt når du setter den på plass i trekassa. Treet kommer ikke i forbindelse med jorda, og på den måten forlenger du levetiden på kassa.

1 Først kager du bunnen på kassa. Du kan bruke impregnerte materialer eller lerk, som er relativt holdbart. Her bruker vi 21 x 95 mm bord. Bordene monterer du som ei ramme ved hjelp av PU-lim og 4 x 40 mm rustfrie skruer.

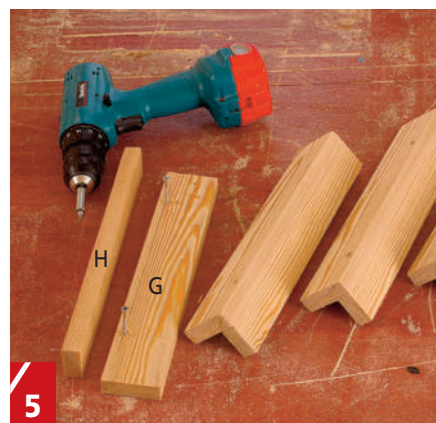
2 Så monterer vi sidene på kassa. Begynn med de nederste bordene hele veien rundt. De er 21 x 120 mm (C og D). De nederste bordene fester du til bunnen med 4 x 40 mm rustfrie skruer. Er det not på bordene, skal den snu nedover.

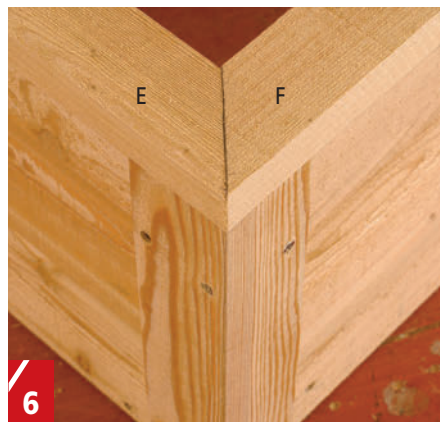
3 Montér resten av sidebordene. Bordene i de lange sidene (C) har samme lengde som bunnen, mens de korte sidene (D) er tykkelsen på bordene lengre enn målene på bunnen. Er det fjør på bordene, så sag av den øverste med ei stikk- eller håndsirkelsag.

4 I hjørnene monterer du kassa med en 4 x 60 mm skruer i midten av hvert bord. Hjørnelister vil gjøre kassa vakrere.

5 Lag hjørnelistene (G og H) av 16 x 98 mm glattkant som deles til to lister på 55 og 40 mm. De skal være 30 cm lange. Montér listene med PU-lim og tre 4 x 40 mm skruer slik at du får fire 90 graders hjørnelister.

6 Fest tre av hjørnelistene med 4 x 40 mm skruer. Den siste hjørnelista fester du når espalieret er på plass. Kantlistene (E og F) sages i 45 grader. Plassér dem slik at de stikker 25 mm ut over de utvendige sidene på kassa.

7 Sett hjul på kassa. Her er brukt 75 mm transporthjul med monteringsplate. Den totale høyden på hulene er 100 mm. Du kan bruke fire dreibare hjul eller to faste og to dreibare hjul med lås – det er litt rimeligere.

TIPS

Velg hjul med omtanke

Når du velger hjul til plantekassene, er det viktig at det er transporthjul som kan bære minimum 25 kg per hjul. Vær også oppmerksom på prisen. Hjulene vi bruker her, kostet 100 kroner per stk. Senere oppdaget vi at Ikea hadde tilsvarende hjul med maks belastning per hjul på 55 kg til 79 kroner for 2 stk. (Rill). Slik er det litt å spare når du skal kjøpe hjul til mange kasser.

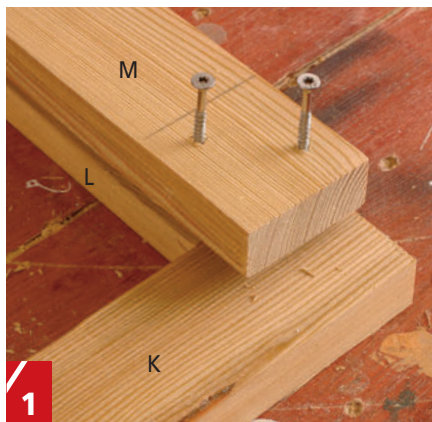
Espalieret monteres ... ►

Slik lager du espalierramma

Det er opp til deg hvor høyt espalieret skal være, men du skal være klar over at jo høyere det er, jo mer følsomt vil det være for kraftige vindkast.

Høyden endrer du ved å gjøre listene K kortere eller lengre og så tilpasse listene N og P. Espalierramma på tegningen har en høyde på 165 cm når den er montert på plantekassa.

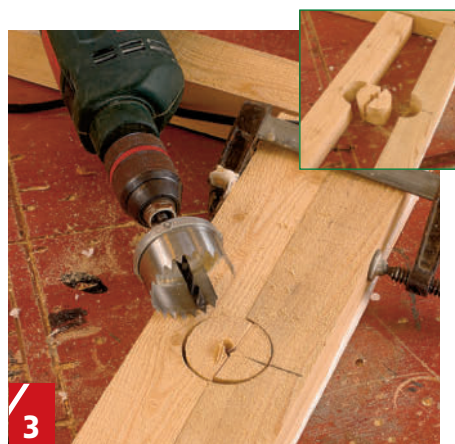
Ramma skal du tilpasse i bredden slik at den går stramt inn over sidene på plantekassa. De vannrette delene av ramma består av to 23 x 48 mm lister. Men du kan selvsagt også bruke en annen dimensjon. Pass på at du plasserer den nederste vannrette delen av ramma høyt nok til at balja kan settes på plass – her 20 cm.

Listene K og M monterer du til ei vinkelrett ramme. Du skal bruke både PU-lim og 4 x 40 mm rustfrie skruer.

Tilpass listene L slik at de går nøyaktig mot listene K. Bruk rikelig PU-lim, og sett listene i press med tvinger med ca. 25 cm avstand. Gjør det samme med listene M og P. La limet tørke i minimum en time. Fjern så overflødig lim med slipepapir og eksentersliper.

Sag et hakk på innsiden av beina til ramma. Det er nødvendig for at den kan gå inn over kantlistene på kassa. Du kan for eksempel spenne fast ei hjelpelist til ramma og sage ett hull med ei hullsag. Har du ikke det, kan ei stikksag også klare oppgaven.

Fest espalierramma til kassesidene med 4 x 60 mm skruer. Lager du flere kasser, er det en fordel å feste ramma noe forskjøvet fra midten. Da kan du nemlig sette kassene side om side. Sett fast den siste hjørnelista når espalieret er på plass.

Sett klatretråder i espalierramma, for eksempel 4 mm nylonkledd vaier. Du fester den i små øyeskruer som du plasserer med nøyaktig lik innbyrdes avstand på innsiden av ramma. Vaierene spennes opp diagonalt og festes med vaierlås. Gi treet trebeskyttelse.

Et solid materiale

Du kan lage kassene av trykkipregnerne materialer eller av lerk – dersom du får tak i det. Lerk er vanligvis solid. Men står det utendørs året rundt og/eller blir utsatt for fuktig jord, kan også det selvsagt ta skade. Derfor er det en god idé å behandle de ferdige kassene med en spesiell olje for lerk eller annen trebeskyttelse som forlenger kassenes levetid. Velger du trebeskyttelse, har du mulighet for å male kassene i en bestemt farge.

Trykkipregnerne materialer er normalt billigere enn lerk, og har du likevel tenkt å gi kassene heldekkende trebeskyttelse, er det absolutt et alternativ.

Denne kassa av lerk har fått lerketreolje slik at de holder lenger. For selv om lerk er et solid materiale, vil det som alt annet tre ta skade av permanent fuktighet.

TIPS

Alternativt flettmønster

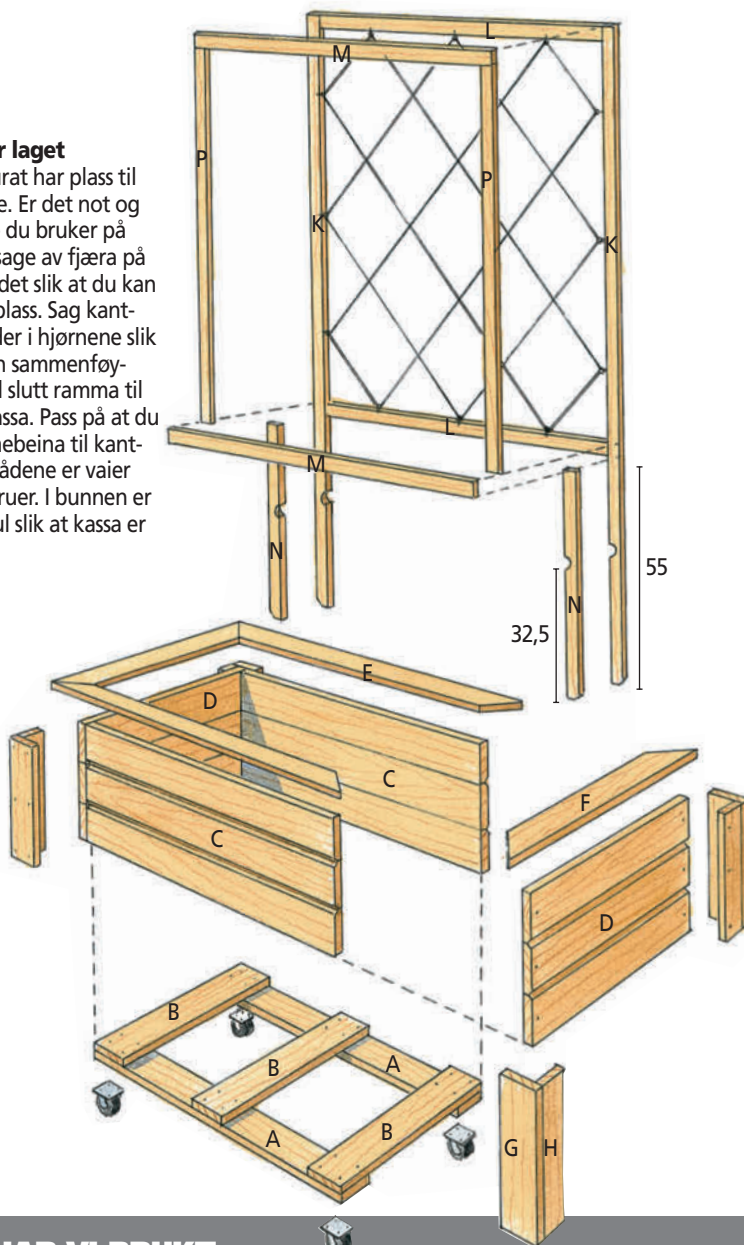
Plasserer du de små øyeskruene på en annen måte i ramma, kan du lett lage andre mønster som for eksempel på dette bildet der mønsteret danner små firkanter.

Velger du et annet mønster, skal du bruke et annet antall øyeskruer og vaierlås. Her er brukt 20 øyeskruer og 4 vaierlås.

Plantekassa er laget

slik at den akkurat har plass til ei stor plastbalje. Er det not og fjær på bodene du bruker på sidene, bør du sage av fjæra på det øverste bordet slik at du kan få kantlista på plass. Sag kantlistene i 45 grader i hjørnene slik at du får en pen sammenføring. Monter til slutt ramma til espalieret på kassa. Pass på at du sager ut i rammebeina til kantlistene. Klatretrådene er vaier satt fast i øyeskruer. I bunnen er det montert hjul slik at kassa er lett å flytte.

DETTE HAR VI BRUKT

TIL EI PLANTEKASSE MED ESPALIER, HØYDE 165 CM

21 x 95 mm impregneret

- 2 bunnbord (A) á 72 cm
- 3 bunnbord (B) á 42 cm

21 x 120 mm impregneret

- 6 sidebord (C) á 72 cm
- 6 sidebord (D) á 47 cm

23 x 48 mm impregneret

- 2 kantlister (E) á 82 cm
- 2 kantlister (F) á 52 cm

16 x 98 mm impregneret deles til 50 mm og 40 mm list

- 4 hjørnelister (G) á 30 cm
- 4 hjørnelister (H) á 30 cm

23 x 48 mm impregneret

- 2 espalierlister (K) á 155 cm

- 2 espalierlister (L) á 77 cm
- 2 espalierlister (M) á 87 cm
- 2 espalierlister (N) á 55 cm
- 2 espalierlister (P) á 90 cm

Dessuten

- 1 firkantet balje, 90 liter, 27,5 x 42 x 72 cm
- 2 hjul, 75 mm, med faste monteringsplater (byggehøyde 100 mm)
- 2 hjul, 75 mm, dreibare med lås (byggehøyde 100 mm)
- 4 x 40 mm rustfrie skruer
- 4 x 60 mm rustfrie skruer
- 12 galvaniserte øyeskruer
- Ca. 7 meter vaier, 4 mm med nylonbelegg
- 12 vaierlås (4 mm)
- PU-lim, vannfast
- Olje eller trebeskyttelse

Pris: Cirka 800 kroner

Plantetips

Fordi hensikten med espalieret er at det skal beskytte mot vinden, bør du plante ei klatreplante. Etter hvert som den vokser til, vil den dekke espalieret og sørge for le – og privatliv – på den åpne terrassen.

I tillegg kan du velge planter som vokser den andre veien – nemlig nedover. Hengende planter vil vokse ut over kanten og dekke både det øverste av balja og kassa. Derfor er det et godt valg hvis du foretrekker et grønt og frodig miljø.

Det er viktig å utstyre balja med dreneringshull før du planter den til. De færreste planter liker at røttene står konstant i vann. 10 mm hull i hver langside av bunnen av balja passer godt.

Drenering i bunnen er også en god idé selv om du har boret hull i balja. Legg et lag potteskår, småstein eller Leca-kuler i bunnen. Dreneringen hindrer at jorda blir sur. Fyll opp kassa med god plantejord, og plant den til.

FINE KLATREPLANTER

Her er noen forslag til klatreplanter som egner seg til espalier:

- Kaprifol
- Klematis
- Klatrerose
- Klatrehortensia

Ta hensyn til klimaet der du bor!